

P GLASOVA Panorama

KRANJ, 8. JUNIJA 1963

STEVILKA 22

IV. jugoslovanski jazz festival na Bledu

Koncert do polnoči

Vojak v oljčno sivi obleki — Poljaki govorijo tudi dobro angleško — Avstrijecem je med izvajanjem počila struna — Fotoreporterji ne morejo pozabiti večera

Neki znani ameriški jazz kritik je nekoč zapisal, da je jazz improvizirana ameriška glasba, ki uporablja evropska glasbila in je sestavljena iz evropsko-afriške melodijske in afriškega ritma. Tej svetovljanski definiciji bi ob pogledu v festivalno dvorano na Bledu, kjer se je ob rah-

lem dežju, ki bolj koristi našemu kmetijstvu kot jazz godbenikom, pristavili majhno dopolnitev, da je namreč našemu alpskemu ušesu jazz glasba še vedno precejšnja »španska vas«. To je potrdilo dejstvo, da je v dvorani sedelo najmanj toliko godbe-

Plesni orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Jožeta Privška

nikov in tehničnega osebja, ki so spored spremljali po »uradni dolžnosti«, kot izbrana občinstva, ki je prišlo v dvorano, da bi slišalo nekaj cenjenih tujih godbenikov in domače fante. Če se ravnamo po znanem pregovoru — »slab začetek dober konec« in po nezasedenih sedežih, ki se bodo morda v dveh preostalih večerih napolnili, potem po prvem vtisu ne mo-

ramo četrtekovega večera, ki je že nekaj let rezerviran za »četrtekove večer domačih pesmi in napevov«, razglasiti za popolni neposluh jazza. V četrtekovem nastopu so na festivalnem odru na Bledu nastopili domači in tuji godbeniki. Od domačih je plesni orkester RTV Ljubljana, ki je na oder pripeljal kot solista vojaka Vinka Globokarja v novi vojaški

poletni obleki s srajco, ki nadomestuje prejšnjo zaprta oblačila (Vinko Globokar, ki redno igra kot godbenik v Parizu, je sedaj na odsluženju vojaškega roka) najbolj ugajal. Za uspeh večera pa so se kosali Poljaki in Madžari. Poljaki s precejšnjimi mednarodnimi uspehi, Madžari pa z gledališko predstavo. Avstrijecem pa je med izvajanjem počila struna.

PET PREDSEDNIKOV

V začetku tedna so občinske skupščine v petih gorenjskih občinah izvolile svoje predsednike. Njim je v naslednjem obdobju naložena dolžnost, da skrbijo za občane. Obrnili smo se na pet gorenjskih predsednikov s splošnim vprašanjem, katerim nalogam nameravajo posvetiti poglavitno skrb

Ludvik Slamnik:

Ustava pravi kažipot

Najvažnejše naloge, ki nas čakajo, so krepitev gospodarstva v občini. Prizadevali si bomo tudi, da bo s skupnimi napori doseženo tisto, kar je zapisano v ustavi. Nadalje bomo tesno sodelovali s sveti in volivci, ki so na nedavnih volitvah — z doslej največjo udeležbo — dokazali popolno zaupanje v nas.

Martin Košir:

Industrija na prvem tiru

Občinska skupščina bo v prvi vrsti posvetila skrb celotnemu gospodarskemu razvoju, v okviru tega pa prav posebno še industriji. Podatki o strukturi gospodarstva kažejo, da je industrija na prvem mestu. Ne smemo pa zanemarjati tudi ostalih gospodarskih področij, ki so za občino prav tako izredne važnosti.

Franc Jere:

Turizem ima prednost

Glede na turistični značaj našega območja bomo med prvimi nalogami obravnavali perspektivni načrt o razvoju turizma. Strokovna mišljenja in načrti so že pripravljeni, vendar smo jih spričo novih zahtev in potreb v razvoju turizma morali dopolniti. Turistični delavci in društva so prišla na dan z načrti, ki veliko obetajo.

Milan Ogris:

Vedno več tujih gostov

Največjo pozornost bomo posvetili dvem enakovrednim problemom — stanovanjskemu in komunalnemu ter izgradnji turističnih objektov. Slednji je važen predvsem zaradi vse večjega priliva tujih gostov čez ljubeljski prelaz, prvi pa glede na veliko število stanovanjskih prosilcev in kritično stanje stanovanjskega sklada.

Milan Osovnikar:

Nova stanovanja

V zadnjih petih letih je gospodarstvo občine več kot podvojilo svoj obseg. Zlasti pomembne uspehe je dosegla industrija in to govori, da bomo v industrijo še naprej vlagali precej sredstev. Industrija je porok, da razvoj tudi v prihodnjih letih ne bo zaostal. V prihodnjih desetih letih nameravamo zgraditi v Škofji Loki tisoč novih stanovanj.

LUDVIK SLAMNIK, predsednik skupščine občine Jesenice

MARTIN KOŠIR, predsednik skupščine občine Kranj

FRANC JERE, predsednik skupščine občine Radovljica

MILAN OGRIS, predsednik skupščine občine Trzin

MILAN OSOVNIKAR, predsednik obč. skup. Šk. Loka

Pred oblakom bivšega zahodnonemškega obrambnega ministra Franza Josefa Straussa v Izraelu je prišlo v številnih mestih do demonstracij prebivavstva. Opozicijske stranke so v parlamentu zahtevale, da bi obisk odpovedali.

Po obisku Straussa v Izraelu

Izzvižgani gost

Izraelski časopis »Al Hamišmar« je zapisal: »Tudi če ne bi poznali Straussa, bi se izraelska javnost povabilu nemškega gosta uprla. Zato je obisk Straussa prvovrstno izzivanje« — Kaj vse je moral Strauss požreti med svojim obiskom — Minister v »nemilosti« ima debelo kožo

Obisk bivšega zahodnonemškega obrambnega ministra Straussa je pokazal, da je razpoloženje Izraelcev do Nemcev še vedno sovražno, čeprav si izraelska vlada prizadeva, da bi zboljšala odnose med obema državama. Strauss je bil prvi nemški voditelj, ki je stopil na »vroča izraelska tla«.

Časi so se spremenili Prazno letališče

Nekoč je imel Franz Josef Strauss kot obrambni minister na razpolago vojno letalo in njegov avtomobil ga je dočakal na pristajni stezi na letališču. Odkar je ta položaj izgubil, potuje kot vsi potniki z letali letalskih družb. Na obisk v Izrael je odpotoval z ameriškim potniškim letalom Boeing 707 izraelske letalske družbe »EL AL«. To letalo se je spustilo na osrednem izraelskem letališču Lod v bližini Tel Aviva.

Dan, preden se je letalo spustilo na letališču Lod, so bile povsod v Izraelu in na letališču velike demonstracije proti spuščanju Straussa na izraelska tla. Stiriindvajset ur je zadostovalo, da je bila ob spustu letala na osrednje izraelsko letališče na letališču samo še policija. Levičarsko razpoložena množica in opozicijske stranke od desnice do leve so se pred tem že do dobra steple s policijo, ki je hotela vzdrževati red.

Straussov obisk v Izraelu so držali v strogi tajnosti. Da bi zaustavili val nerazpoloženja in protestov, so uradno sporočili o obisku šele, ko je bil Strauss že v Izraelu. Voditelj opozicije je takole pojasnil: »Pripeljali so ga ponoči kot pravega zločince«.

pako, ki so jo Nemci v preteklosti zagrešili. Kljub velikemu zločinu, ki se ga zaveda večina Nemcev, so Nemci prijatelji Izraelcev.

Teden dni pred tem se je v izraelskem parlamentu sprožila velika polemika o nemškem obisku. Opozicija je od vlade zahtevala, da prekličijo staro povabilo. Nacionalistična stranka Herut, levo usmerjena socialistična stranka Mapam in komunisti so skupaj zahtevali od vlade, da ne pristane na obisk Straussa. Voditelj nacionalistične stranke Herut Menahem Begin je izjavil: »Strauss je odgovoren, da so se v nemško vojsko vrnili Hitlerjevi generali. Strauss je odgovoren za nemške znanstvenike, ki v

Egiptu gradijo uničevalna orožja proti Izraelu. Strauss je skratka simbol nemškega militarizma in revanšizma.«

Vlada je odgovarjala. Ben Gurion: »V primeru Straussa ne gre za človeka, ki je sodeloval s Hitlerjem. Strauss ni bil nikoli nacist.« Schimon Peres: »Strauss je vedno podpiral obrambne napore Izraela.«

Predlog opozicije, da bi obisk prepovedali, je bil v izraelski skupščini zavržen.

Val ogorčenja

Iz skupščine se je bitka prenese na ulice. Množica Izraelcev je v vsch mestih prišla na ulice in demonstrirala proti Straussovem obisku. Varnostne sile so imele polne roke dela. Večernik »Maariv« v Tel Avivu je poročal, da je Strauss gotovo najbolj zastražen državnik, ki je stopil na izraelska tla.

Opozicijske stranke pa se niso zadovoljile samo z demonstracijami. Predlagale so, da bi zadržali Straussa tako dolgo v Izraelu, dokler ne razčistijo njegove vloge pri usmrčitvah v nekem taborišču za prisilno delo.

Rekli so ...

»Se nikoli nihče ni pojasnil, zakaj se morata dva predsednika obnašati kot dva spomenika in ne kot človeka. Med normalnimi ljudmi bi bilo čisto normalno, ker bo Kennedy tako blizu Parizu, da bi ga de Gaulle poklical na kosilo.«

Walter Lippman, ameriški komentator

»Mnogo težje je razočaranje v prijateljstvu kot v ljubezni.«

Anna Magnani, italijanska filmska igravka

»Nekoč je glavni junak v ljubezenskih romanih poljubil ženo svojih sanj šele na zadnji strani. Danes to že napravi na ovitku knjige.«

Fernandel, francoski komik

»Kirurgi nosijo pri operaciji rokavice zato, da na mrtvem truplu ne bi zapustili prstnih odtisov.«

Günther Philipp, avstrijski komik

»Mi že vidimo vlado združene Afrike na obzorju. Neodvisnost afriških držav je brez vsakega pomena, dokler se vsa Afrika ne združi in osvobodi. Naša revolucija je simbol naše pripravljenosti, da se združimo in ostanemo združeni v afriški skupnosti skupnih teženj in skupnih ciljev.«

Kwame Nkrumah, predsednik Gane

»Pot graditeljev novega sveta in posebno tistih, ki na tej poti prednjačijo, ni posuta z rožami. Težka je in s trnjem posuta, ker s sile nazadnjajstva pripravljene, da se upirajo izgradnji nove družbe.«

Nikita Hruščov, sovjetski premier

GLOBUS

Vražji človek

FRANCOIS DUVALIER, diktator Haitija, je pred kratkim izjavil, da mu je najboljši prijatelj puška. V zadnjem času je prišlo na Haitiju do notranjih nemirov in spopadov z Dominikansko republiko. Duvalierov mandat je iztekel že prejšnji mesec, vendar ga je diktator samovoljno podaljšal.

Ločitev zaradi pretepanja

DOROTHY MALONE in JAMES BERGERAC sta se pred kratkim ločila. Filmska igravka pred sodiščem ni brez talenta obtoževala svojega moža, prav tako filmskega igravca. Jacques Bergerac je bil kot zakonski mož izredno surov. Svojo ženo je neprestano pretepal in nekajkrat se je moralata zateči k sosedom.

Gugalnik za predsednika

JOHN F. KENNEDY, ameriški predsednik, ki bo prišel konec meseca junija na uradni obisk v Zahodno Nemčijo, se v tem času ni mogel odreči svojega gugalnika. Ameriško veleposlaništvo v Bad Godesbergu, ameriški hotel »General Steubens« v Wiesbadenu in mestna hiša v Frankfurtu imajo gugalnike že pripravljene.

Srečanje s Poljsko

Uničevalni kombinat Auschwitz - Birkenau

Pustite upe vse, ki ste vstopili in »Delo osvobaja« — to sta napisa nad dvema različnima vhodoma; prvega je videl Dante nad vrati svojega fantazijskega pekla, pod drugim pa je odšlo v smrt nad štiri milijone ljudi iz raznih evropskih dežel, zasedenih od Nemcev v drugi svetovni vojni. Vse je bremenila ista krivda — da so živeli.

Stopamo drug za drugim skozi opečnate bloke, majhni in tihi, nihče ne škrtne s fotoaparatom, nihče nič ne sprašuje, tudi vodič hodi tiho in ne opozarja na predmete in slike, saj ti govore sami v strašni, vsem razumljivi govorici. Pa vendar moramo videti vse, kar je še obranjeno tukaj, v tem kraju, kjer »se je smrt utrudila do smrti«, kot pravi pesnik, videti vse in nikoli pozabiti, kajti človeška pamet še zmeraj zlohotno misli in snuje — nova vrata, nov pek. Do kdaj še tako?

Spomladi leta 1940 so postavili Nemci v bližini Oswiecima v jugovzhodni Sleziji osemindvajset blokov iz grobe opeke, in že nekaj mesecev kasneje so pripeljali sem prve internirance — Poljake. V jeseni istega leta so bile opravljene prve usmrtitve v plinskih celicah. Prižgani so bili krematoriji, ki niso ugasnili vse do prihoda

Palača znanosti in kulture; v ospredju varšava, najbolj razširjen avtomobil na Poljskem

Taborišča

Rdeče armade, januarja 1945. Pet let nepretrgoma je bil uničevalni kombinat v polnem obratovanju.

Tri kilometre severozahodno od matičnega taborišča so zgradili taborišče Birkenau — Brzezinka (Auschwitz II). Ta je bil dvakrat večji od prvotnega. Poleg ostalih taboriščnih objektov je bilo tu okrog dvesto barak za internirance. Taborišče je bilo ob koncu vojne precej poškodovano.

Od osemindvajsetih blokov jih je danes skoro polovica spremenjenih v muzej. Ostale pa še urejajo. V posebnih vitrinah in na izložbenih policah so razstavljene stvari, ki so jih našli ob osvoboditvi: obleke, čevlji, kovčki in nahrbtniki, kupi krtač in čopičev za britje, okvirji za očala (koliko ljudi je moralo biti tukaj, če pomislim, da je komaj vsak deseti nosil naočnike) otroške oblekice in čevljički. In lasje. Koliko človeških las! Rusi so jih našli sedem tisoč kilogramov, zapakiranih v papirnate vreče in pripravljenih za predelavo v pogonsko jermenje. Velikanski železni valj za tlačenje zemlje, ki so ga vlekli Židje in duhovniki, priča, da je

Obnova Varšave še ni končana. Na več krajih so še vidne razvaline, ki jih bodo odstranili, da bi zgradili nove stavbe ali pa bodo ostale kot spomenik.

bila degenerirana pamet poživljenega človeka neustavljiva. Prav tako tudi knjige, vezane v usnje iz človeške kože, in ovitki toaletnega mila, na katerih piše: Iz čiste židovske masti.

Od tu, iz tega pekla, kjer so goreli krematoriji in grmade s človeškimi telesi dan in noč (zaradi daleč vidnega ognja je protestirala celo nemška protiletalska obramba), od tu, kjer so merili otroke s posebno letvo (kdor je bil manjši od 120 cm, je odšel še tisti dan v smrt), od tu so pisali ljudje domačim in znancem: Zdrav sem in dobro se mi godi.

Vračamo se proti izhodu. Ob potih, posutih z drobnim peskom, raste trava. Visoki topoli šume v vetru. Kot da smo v parku. Toda naši obrazi in knjižice v rokah, kupili smo jih pred blokom II, imenovanem blok smrti, ne kažejo tega.

O mestu, ki je vstalo od mrtvih

V Varšavo smo prispeli pozno zvečer. Zaradi dežja in utrujenosti smo bili za prve vtise neobčutljivi. Čimprej smo hoteli priti do študentskega doma na desnem bregu Visle in se naspiti. Pravo srečanje z mestom smo doživeli šele naslednji dan.

Prvo, s čimer smo imeli opravka, je bil mestni promet, ki je v Varšavi hiter in zelo raz-

ličen. Na voljo so nam bili tramvaji, trolejbusi, avtobusi, električna mestna železnica in številni taksi, s katerimi smo se vozili zelo poceni, široke in ravne ulice so še sorazmerno prazne. Osebnih avtomobilov je malo in so večinoma last podjetij in ustanov. Velike varšave, ki prevladujejo na poljskih cestah, zaradi visoke cene in dragega vzdrževanja za zasebnika niso najbolj primerne. Manjši tip avtomobila, namenjen široki potrošnji, so začeli izdelovati šele pred nedavnim. Da avtomobilizem na Poljskem še ni tako razvit kot v nekaterih drugih evropskih državah, je razumljivo, kajti posledice vojne so bile hude. Prva leta po vojni se je poljski človek ves posvetil obnovi. Vprašanje osebnega standarda je pričel reševati kasneje.

Ena najhujših ran, ki jih je prizadela Poljski pretekla vojna, je bila prav gotovo porušenost Varšava. V mestu, kjer je živel leta 1939 1.300.000 ljudi, je bilo razdejanih 87 odstotkov hiš. Posamezne mestne četrti so bile zravnane z zemljo. V celoti sta bila uničena vodovodni sistem in električna napeljava, prav tako kanalizacija in plinsko omrežje. Razstreljeni so bili vsi mostovi. Januarja 1945 leta so našli v Varšavi 162.000 ljudi; komaj vsak osmi je preživel vojno.

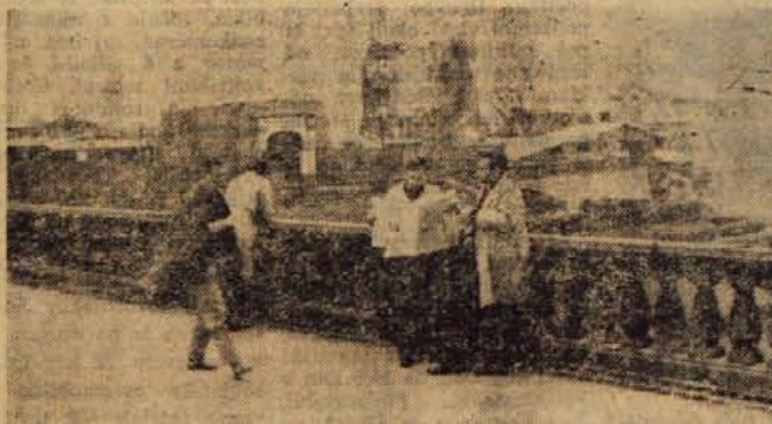
Kadar govorijo Poljaki o nemških grozodejstvih, nikoli ne pozabijo omeniti usodo varšavskega geta. To je bila posebna mesta četrt, ločena od ostalega mesta z zidovi, kamor so Nemci leta 1940 preselili vse varšavske Židje. Od tam so jih do leta 1943 postopoma odvažali v razna koncentracijska taborišča, spomladi istega leta pa so hoteli še preostali del (kakih 100.000 ljudi), s stroji iz tovarn, v katerih so delali, preseliti v Lublin. »Velika akcija« naj bi trajala tri dni, opravilo pa naj bi jo kakih 2000 esesovcev, policistov in gasivcev. Ker je bilo Židom jasno, kaj pomenijo »preseljevanja«, so se odločili, da se upro. Nemci so rušili mestno četrt postopoma, hišo za hišo. Židje so se branili s pištolami in bombami v rokah, skrivali so se v kanalih in so bili po enomesečnem brezupnem boju do zadnjega uničeni. Na mestu nekdanjega geta stoji danes nova mestna četrt. Zaradi ruševin, ki jih je bilo preveč, da bi jih odvozili, je ta del mesta približno za meter in pol višji kot ostale četrti.

Varšava je danes novo mesto. Veliko je stavb, ki niso starejše od deset let, nekaj jih je, ki so obnovljene, pa se še poznajo sledovi izstrelkov na stenah in osmojeni zidovi, nekaj jih še obnavljajo. Posamezni zidovi na različnih delih mesta pa bodo ostali, kot so — spomin na čas, ko so hoteli mesto zbrisati z zemeljske površine.

Od nove Varšave si zapomni tujec predvsem dve stvari: veličastno 235 metrov visoko Palačo znanosti in kulture, ki so jo pred desetimi leti Poljakom zgradili Rusi, in pa Staro mesto. Tudi stara Varšava je bila močno porušena. Toda Poljaki, ki ljubijo vse, kar je v zvezi z njihovo preteklostjo, so jo obnovili in posamezne hiše zgradili v stilu iz 17. in 18. stoletja. Tako je ta del mesta danes prav tak, kot je bil pred vojno. Tu so majhne prodajalne, lokali, kjer točijo medico in poljsko vodko, muzej, stari barbakan ob vhodu v mesto itd. Le posebnih desk s fotografijami, ki kažejo posamezne stavbe, kot so bile leta 1945 in kot so danes, pred vojno ni bilo.

JANEZ JUVAN

Staro mesto

ZANIMIVOSTI

Majhna avtomatična kamera

Na neki razstavi v Svici so razstavili zares majčkeno, pa avtomatično refleksno kamero. — Velika je namreč le 28 x 52 x 68 milimetrov in tehta le 168 gramov. V »Tessino«, kakor se kamera imenuje, je mogoče vstaviti normalen maloslikovni film (24 x 36 mm). Velikost negativnega posnetka je 14 x 21 milimetrov.

Avto šola brez nevarnosti

Čičaški študentje se učijo šofiranja kar za krmilom posebne naprave v večjem prostoru. Šoferska šola je urejena pri tamkajšnji visoki šoli, ker je šofiranje med važnejšimi učnimi predmeti. Učenci »vozi« skozi pokrajino, ki jo na laneno platno pred vsakim učencem pričara prometni film. Posebna naprava pod pokrovom motorja registrira prav vse — tudi najmanjše — napake, ki jih med »vožnjo« zgrešijo učenci.

Varovalna očala

Točno proti očesu je bila usmerjena krogla, vendar ga ni poškodovala. Edward Ellis je namreč skonstruiral očala, katerih steklo se sicer ob zadetku — zdrobi, vendar ne razpade in popolnoma obvaruje oko pred poškodbami. To je dokazal tudi s polzkusom na sebi.

Vlak brez vodstva

V New Yorku vozi avtomatiziran vlak

Prva podzemna železnica je bila zgrajena v Londonu že leta 1853 in takrat jo je še poganjala para. Nekateri izmed predorov, skozi katere so se premikali podzemni vlaki, so bili tudi do 30 metrov pod zemljo in jih je bilo zelo težko zračiti. Anglija je dobila prvo podzemsko železnico na električni pogon 1886. leta.

V Združenih državah Amerike so se kmalu podvzivali in 7 let kasneje je bila skopana podzemna železnica najprej v Bostonu, tri leta nato pa še v New Yorku, kjer so vozili vlaki na progi dolgi 34 kilometrov. Vagoni pri teh prvih veteranih so bili enaki onim nad zemljo, začeli pa so uporabljati tudi vagoni lažjih konstrukcij.

PAPIRNATI TRAKOVI NAMESTO STROJEVODJE

Za enkrat je avtomatiziran samo en del newyorške podzemne železnice, in sicer na najbolj prometnem odseku med Times Squarom in veliko železniško postajo. Veliko

potnikov se niti ne zaveda, da se vozi v popolnoma avtomatiziranem vlaku, saj je vožnja v vseh podrobnostih popolnoma podobna ostalim, ki so vodene od ljudi. Ta vlak, ki ga sestavljajo trije vagoni in ga imenujejo »lokale«, vozi med dvema postajama s hitrostjo 48 kilometrov na uro. Uslužbenec nadomeščajo papirnati trakovi z zarezi, ki s pomočjo elektronskih naprav avtomatično odpirajo in zapirajo vrata, spravljajo v tek ali pa zaustavljajo vlak in ga vodijo na daljavo po progi, ki je dolga 820 metrov.

Te trakove pripravljajo tehniki za posamezna dnev-

Velikanska lopata, ki je visoka kot dvajset nadstropij, služi za izkop premoga v državi Kentucky v ZDA. Lopata, ki jo vidite na sliki, je do sedaj največji stroj na svetu. Z enim sunkom izkoplje 200 ton zemlje in kamenja

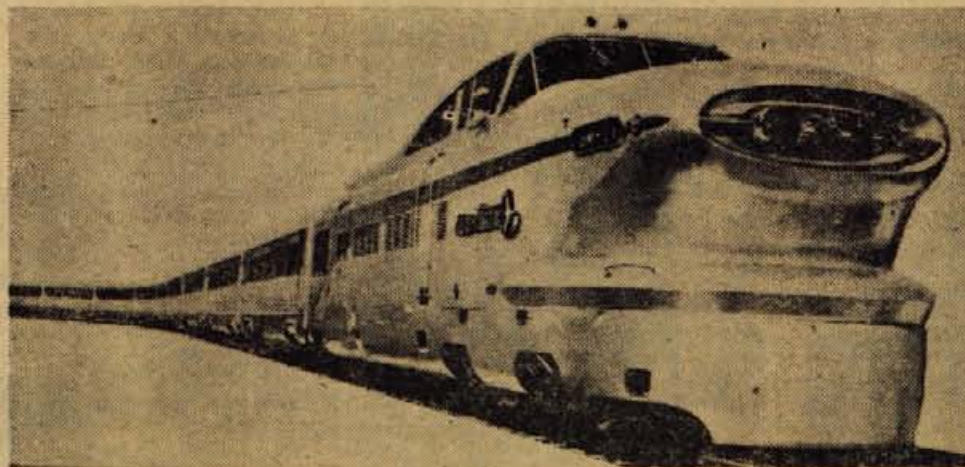
na obdobja posebej. Tako stoji na primer vlak ob največjem prometu na postajah le po minuto in pol, medtem ko se ustavi v ostalih dnevnih obdobjih za tri minute. Elektronski releji, v katere so vstavljeni papirnati trakovi, prenašajo električne impulze na tračnice. Tu jih »poberejo« sprejemne naprave na vlaku, ki jih ojačane posredujejo komandi pogonskega mehanizma. Za vsak primer je na vlaku kot potnik tudi izkušeni strojevodja, ki posreduje takrat, kadar se vlak iz katerega koli vzroka ustavi med dvema postajama ali pa da elektronske naprave ne delujejo pravilno.

STEVILNI POSKUSI

Preden so spustili vlak v promet, je moral vzdržati številne poskuse in med šest mesečnim obratovanjem je popolnoma opravičil zaupanje strokovnjakov. Uprava mestnega prometa bo sedaj odločila ali naj uvedejo avtomatizirane vlake tudi na ostalih progah v New Yorku, ki merijo skupaj kar 434 kilometrov. Za proučevanje novega vlaka so znanstveniki in inženirji porabili v nekaj letih petsto tisoč dolarjev, kar je več kot 400 milijonov dinarjev.

Ceprav je v New Yorku nekaj milijonov privatnih avtomobilov, taksijev in avtobusov, se meščani v glavnem prevažajo s podzemsko železnico, saj je to najcenejše in pogosto najhitrejšo prevozno sredstvo, ki ne pozna počitka. Dnevno prepeljejo podzemni vlaki okoli štiri in pol milijona potnikov, od tega z avtomatiziranim vlakom 127.000. Sestdeset odstotkov od celotnega števila potnikov se prepelje v času najgostejšega prometa, to je od 7. do 9. ure in 16. do 19. ure.

Avtomatsko upravljan vlak za prevoz potnikov je prvo zgradilo in prikazalo podjetje General Electric Company. To podjetje predvideva, da bodo hitri avtomatski vlaki obstajali do 1965. leta v Washingtonu, Philadelphiji, San Franciscu in Los Angelesu.

Po avtomatizaciji podzemeljske železnice v New Yorku je zdaj na vrsti tudi železniški promet na glavnih ameriških železniških progah. Na sliki motorni vlak na ameriški progi

Kakšen je ZIL 130

V Sovjetski zvezi so izdelali tovorni avtomobil, ki mu niti pri 150 km na uro ne zmanjka sape

Poznate takle prizor: po cesti se vije dolga vrsta različnih osebnih avtomobilov, in to ne hitreje kot s kakšnimi petdesetimi na uro. V vrsti je tudi nekaj takih, ki bi zlahka zmogli prek 100. Na čelu kolone, kdo drugi kot ogromni tovorni avtomobil, ki »počasi, a gotovo« pobira cestišče pod sabo. Nekateri vozniki v repu sočustvujejo z voznikom v tovornjaku, »saj revež ne more hitreje«, drugi ga pa kar po malem preklinjajo in nestrpno iščejo trenutek, ko ga bodo lahko prehiteli. Tudi voznike tovornih avtomobilov lahko razdelimo v dve skupini: nekaterim je prav malo mar, če imajo za sabo rep in se flegmatično šopirijo po sredi cestišča, drugi, na srečo so v večini, pa se z razumevanjem pomaknejo h kraju in včasih celo nakažejo ugodni prostor in čas za prehitevanje.

»ZIL« 130, ki so ga konstruirali v moskovski tovarni »Lihačev« pa menda ne bo nikomur v napoto in še celo več: ušel bo marsikateremu hitrejšemu avtomobilu, saj brez težav vozi do 150 kilometrov na uro. Torej — vse tovorne avtomobile po vrsti ne bomo mogli več tlačiti med počasneže.

Novi tovornjak tehta 3700 kilogramov, njegova nosilnost pa je 5 ton. Je zelo stabilen, vožnja z njim pa je enakomerna, saj ima orjaški motor z 8 cilindri in 150 konjskimi močmi. Gotovost zavor in solidnost drugih naprav vzbujajo pozornost in obetajo dolgo uporabnost avtomobila. Tovornjak so prikazali že na več avtomobilskih razstavah, na katerih je žel veliko zanimanje.

Zanimivo je, da je po proizvodnji tovornjakov Sovjetska zveza že na drugem mestu na svetu. Že leta 1961 so sovjetske avtomobilske tovarne izdelale 400 tisoč tovornih avtomobilov.

Stenografija je način pisanja s posebnimi znaki, ki omogoča hitro zapisovanje izgovorjenih besed. Prejšnji teden je bilo na Bledu tekmovanje naših najboljših stenografov, ki so se ga udeležili tudi stenografi iz sosednjih držav

STENOGRAFIJA

Suženj piše najhitrejše

Stenografija ima za seboj že dolgo dobo rabe. Menijo, da so jo Grki izumili še pred Rimljani. Šeštindeset let pred našim štetjem se je v Rimu pohvalil suženj znanega rimskega govornika in filozofa Cicerona Mark Tullij Tiro, da piše s paličko iz živalske kosti na povoščno tablico tako hitro, kakor njegov gospodar govori. Cicero, ki je bil takrat senator, se je navdušil nad izumom svojega sužnja in naročil Tiro, da takoj nauči nekaj učencev nove pisave. Kmalu nato je bila v rimskem senatu prva javna preizkušnja.

Znameniti Ciceronov govor proti zarotniku Katalini je bil prvi govor, ki je bil stenografiran. Ker je ta prvi poskus zelo dobro uspel, je imel Tiro v svoji stenografski šoli vedno več učencev. Kot nagrado za svoj izum hitrega pisanja je dobil suženj Tiro svobodo.

Nov izum stenografskih znakov je imel v Rimu velik uspeh. Tudi znamenite osebnosti so se učile stenografije. Cesar Avgust je bil na glasu kot dober stenograf. S posebnim zakonom je uvedel stenografijo v tristo šol. Tudi cesar Tit, ki je znan po obleganju in razrušenju Jeruzalema, je bil spreten stenograf.

Stenografija je bila že v davni rimski dobi zelo razširjena. V srednjem veku pa je prišla popolnoma iz rabe in so jo celo proglasili za nekakšno »črno čarovnijo«. Vendar pa nanjo niso nikoli povsem pozabili. Oživel so jo zopet v Angliji.

Slovenska stenografija

Splošno znano je, da smo Slovenci odločujoče vplivali na nastanek hrvatske in bolgarske stenografije. — Ivan VINKOVIČ, Franc MAGLIČ, Anton BEZENSKA in Mijo VAMBERGER so možje, ki imajo na tem področju velike zasluge. Težko pravzaprav ugotovimo, kdaj in kje je začetek slovenske stenografije. Znano je, da je Ivan Vinkovič v revolucionarnem letu 1848 stenografiral v prvem avstrijskem državnem zboru v Kromerizu.

Stenografija je značilna spremljevalka kulturnih in političnih teženj. V takratni razkosani Sloveniji pa je politično življenje le počasi dozorevalo do tiste stopnje, ko narod kot nosilec političnih pravic zahteva, naj se vsi govori in vse razprave v skupščini posredujejo v nespremenjeni in polni obliki javnosti, za kar je potrebna stenografija. Tak položaj je nastal v deželnem zboru v Ljubljani pred 100 leti in takrat se je uporabila prvič tudi slovenska stenografija.

Važno za zgodovino slovenske stenografije je sporočilo sodnega nadsvetnika IVANA KOPRETZA iz Ljubljane, da je stenografiral leta 1863 v kranjskem deželnem zboru v Ljubljani

slovenske govore po Gabelsbergerjevem sistemu. Kopertzova trditev je prepričljiva, saj je imel vse pogoje, da posname — podobno kakor nekoč Maglič v Zagrebu — s prilagoditvijo nemške stenografije slovensko besedilo. Kopertz je bil stenografski strokovnjak, in ker je bil slovenskega pokolenja, ga je moral vsekakor zanimati prenos Gabelsbergerjevega sistema v slovenščino. Kakšen pa je bil ta njegov prenos, pa ne vemo, ker se nam ni ohranil.

Prvi učbenik

Med najbolj zaslužne strokovnjake za razvoj slovenske stenografije štejemo ANTONA BEZENSKA, saj je minilo že sedemdeset let, odkar je leta 1893 izšla prva njegova učna knjiga. To je prvi tiskani stenografski učbenik, ki je pisan samo v slovenščini.

Ze veliko pred izidom učbenika pa so v Ljubljani prvi med Jugoslovani leta 1863 ustanovili stenografsko društvo z namenom, da bi pisavo prilagodili slovenskemu jeziku. To društvo je pripravljalo sestanke in predavanja, dopisovalo si z znanimi stenografskimi delavci in pisci, izdajalo pa je tudi stenografski časopis. Društvo je uredilo tudi čitalnico in knjižnico.

Oko za prijatelja

Ko je zvedel, da se je njegov vojni tovariš, ki ga ni videl 19 let, ponesrečil in je nevarnost, da izgubi vid, mu je 38-letni tesar Anton Kovač ponudil svoje oko.

Delavec Bogomir Grad iz Broda na Kolpi v Gorskem koturu se je ob nenavadni

eksploziji težko ponesrečil. V reški bolnišnici so poškodovanemu delavcu za vedno zaprli veke desnega očesa. Levo oko pa je tudi hudo poškodovano in zelo malo je upanja, da mu ga bodo zdravniki rešili.

Novica o nesreči pridnega delavca se je kmalu razširila v mestu in okolici. Malo

mestece je bilo razburjeno nad nesrečo, ki je zadela očeta treh otrok in starega partizana. Mnogi so ga poznali kot dobrega delavca in požrtvovalnega tovariša.

Pred nekaj dnevi pa je na očesni oddelk reške bolnišnice prišlo pismo. Pismo je napisal delavec Anton Kovač. V prvem delu pisma piše

bolnišnici, v drugem delu pa bolniku Bogomiru.

»Zelo mi je žal, da se ti je pripetila težka nesreča. Ne obupaj zaradi tega. Tovariši te niso pozabili.«

Bolnišnici pa je Kovač zapisal:

»Znano mi je, da je tovariš Grad izgubil obe očesi. Znanca sva že iz vojne in zelo mi je žal, da več ne bo videl svojih otrok in žene. Zaradi tega sem pripravljen odstopiti mu eno oko. Lahko bova

živela vsak z enim očesom. Če je presaditev očesa možna, vam sporočam, da sem pripravljen...«

Ko so ponesrečencu prečitali pismo svojega vojnega tovariša, ni mogel zadržati solz. Pismo je naredilo globok vtis med zdravniki in bolniki reške bolnišnice. Zdravnica reške bolnišnice dr. Velinka Svalba, ki je na očesnem oddelku že sedemnajst let, je dejala, da kaj takega še ni doživela.

Kako se utrjujemo

Nekateri ljudje so tako občutljivi, da zbolijo že ob večji spremembi vremena. S pametnim ravnanjem pa nam bo gotovo uspelo, da se utrdimo in uporno kljubujemo vsem bolezenskim napadom. Prvi in glavni pogoj za doseg trdnega zdravja je, da se čimprej začnemo utrjevati. Najnaravnejši in najpreprostejši način utrjevanja je hoja z bosimi nogami.

Pri otrocih vidimo, kako spomladi brez kakih pomislekov pomečejo od sebe nadelne čevlje in nogavice, ki jim samo ufešnjujejo noge in so presrečni, če jih pustimo, da hodijo bos. Otroci se ne zavedajo, kako koristna je bosa hoja; po nekem naravnem nagonu odvržejo čevlje. Tudi mi bi jih posnemali, če nas ne bi omika z vso svojo refinjenostjo in šablono odvrčala od narave in nam ne zamorila zdravega čuta.

Nadvse učinkovita oblika je hoja po mokri travi, in to vseeno, ali je mokra od rose, dežja ali pa jo polijemo z vodo sami. Čim bolj pogosto vadimo, tem večji bo uspeh. Praviloma hodimo po travi nekaj minut do četrt ure.

Ko s to hojo prenehamo, si noge brž očistimo od trave in peska, vendar si jih ne obrišemo, temveč kar take obujemo (takoj) v suho obuvalo. Tako hodimo, dokler se nam noge ne posušijo in ogrejejo. Zelo važno pa je,

da obujemo res suho obuvalo, da ne bi kdo po tej mokri vaji obuval mokrih ali vlažnih nogavic, ker sicer si lahko nakoplujemo hud prehlad.

Tudi nekaj minutna hoja po mrzli vodi je zdravju zelo koristna, v celoti nas krepi in utrjuje, deluje dobro na prsi in lajša dihanje in glavobole. Tako se lahko utrjujemo, če se v kopalni kadi ali v kakem potoku prestopamo kar na mestu, in to v mrzli vodi, ki naj sega do gležnjev. Spočetka hodimo po mrzli vodi le 15 sekund, pozneje tudi do tri minute. Seveda si moramo po tej vaji tudi obuti suhe nogavice in čevlje in se še nato nekaj časa vztrajno gibati.

Koristno bi bilo, da bi matere malo starejše otroke navadile, da se po topli kopeli splaknejo še z mrzlo vodo. S takim utrjevanjem bo otrok bolj odporen proti pogostim prehladom.

Za nosečnice

V prvem mesecu nosečnosti je ženi prav pogosto slabo, posebno ko vstane. Sezite po prepečenju in popijte kozarec sadnega soka. Pazite na prebavo; prav nedolžno in koristno sredstvo je, da popijete na tešče kozarec mlačne vode. Zavedati se morate, da morate med nosečnostjo sicer dobro jesti, vendar ne za dva.

V drugem mesecu je dobro, da se odločite in greste k zobozdravniku. Delate lahko normalno, le da ne dvigate pretežkih stvari in se sicer ne pretrujate. Tudi visokim petam se boste v dobi nosečnosti raje odpovedale. Skrbno se tehtajte, v prvih treh mesecih se lahko zredite vsak mesec za 400 gramov.

V tretjem mesecu boste morale že pomisliti, kaj boste oblekle in si izberite obleko, ki ne bo upadljiva in taka, da jo boste pač lahko nosile pol leta. Izberite si tak model, ki ga boste z različnimi dodatki lahko spremenile.

V četrtem mesecu morate ob najmanjših bolečinah poklicati zdravnika in se držati njegovih navodil. Bodite veliko na svežem zraku in hodite na sprehod. Če trpite zaradi nespečnosti, si pripravite naslednjo pijačo: toplo limonado z medom ali mleko z medom. Prav tako vam bo koristilo, da si boste umile noge z mrzlo vodo. Kupite si knjigo o negovanju dojenčka in jo skrbno preberite.

V petem mesecu vas bodo verjetno noge pogosteje bolele, usedite se doma vsaj za nekaj minut tako, da imate noge dvignjene. Hodite k telovadbi za bodoče mamice.

V šestem mesecu morate že premisliti, kaj vse bo novorojenček potreboval.

Skrbno pazite na zdravje, pojdite k zobozdravniku, da vam predpiše kalcij, če bo potrebno. Uživate dosti sadja, zelenjave, mleka in hodite na sprehod, tega ne bo nikoli preveč. Tudi sonček vam ne bo škodoval. Prav koristna je tudi mrzla prha!

Mali nasveti

Jedilno olje

Jedilno olje — razen olivno — postane naglo žarko, če ga zapiramo z zamaškom. Najbolje je, da zapremo steklenico z zamaškom iz vate ali svilenega papirja.

Lakasti čevlji

Ko lakaste čevlje sezujemo, jih denimo na koptu, da se izravnajo nastale gube. Zbršimo z njih prah in namažemo lakasto usnje z nekaj kapljicami ricinusovega olja. Čim bolj deluje olje na usnje, tem bolje. Preden čevlje ponovno obujemo, jih osvetlimo z volneno krpo. Gube z lakastih čevljev zginejo tudi, če jih namažemo z ricinusovim oljem držimo nekaj časa nad soparo.

Kravatni vzorec je prav primeren za popoldansko obleko. Volana ob vratnem izrezu poživlja sicer zadržan kraj in vzorec. Krilo je le rahlo nagubano, saj so široka krila s poškrabljenimi spodnjicami že lani izginila. Primerne tkanine za takšen kraj je svila in razne modne tkanine. Izbira je precej velika.

Ali ste priljubljeni?

Ameriški psiholog Douglas Lurton je sestavil naslednji test. Iskreno odgovorite na naslednja vprašanja in si preberite izid.

	Da	Včasih	Ne
1. Ste navadno dobre volje?	6	4	1
2. Ali pazite, da ne spominjate znanca na njihove napake?	5	3	0
3. Ali se izogibate sarkastičnemu in ironičnemu govorjenju?	4	2	0
4. Ste načelno nasprotni, da bi se vmešavali v osebne zadeve drugih ljudi?	5	3	0
5. Ne uporabljate vulgarnih izrazov?	4	2	0
6. Odkrito priznate dejavnost drugih ljudi in jim pri delu priskočite na pomoč?	6	4	1

7. Imate vedno čisto obleko?	5	3	0
8. Imate dober spomin za imena in osebe?	5	3	0
9. Ali se lahko navdušite tudi za sicer popolnoma vsakdanje stvari?	5	2	1
10. Prevzamete iniciativo raje sami, kot da bi jo prepustili drugemu?	5	4	0
11. Ali se radi vmešate v druge prepire?	0	3	5
12. Ali ste po porazih in razočaranjih dlje časa potrti?	0	2	5
13. Mislite, da vas pogosto ljudje ne razumejo?	1	2	5
14. Mislite, da bi se brez bližnjih ljudi tudi dobro znašli v življenju?	0	4	6
15. Ali se bojite, da vas za hrbtom opravljajo?	0	3	5

16. Ali ste zadovoljni s svojim delom?	0	2	4
17. Ali kritično ocenjujete ljudi, ki njihovo obnašanje ni po volji?	0	4	7
18. Imate pogosto občutek, da se vam je zgodila krivica?	1	3	6
19. Vas jezi, da se nenadoma znajdete pred kako odločitvijo?	0	2	3
20. Si pogosto nadenete dojstojanstveno krinko na obraz?	0	2	4

Pri manj kot 60 točkah res niste kaj prida priljubljeni. Vendar pa si s pravim obnašanjem lahko pridobite naklonjenost ljudi, le poskusite.

Tudi od 61 do 70 točk vam ne bi škodilo, če si natančno ogledate vprašanja, skušajte se tako obnašati, da si boste nabrali več točk.

Od 71 do 80 točk ste v zlati sredini.

Pri 81 do 90 točk bi vas vsakdo rad pridobil za prijatelja.

Prismuknjeni intelektualci

Piše režiser Ken Hughes

Angleški režiser in scenarist Ken Hughes je najprej napravil gangsterski film po »Macbethu« — in dobil deljene ocene kritike. Potem je hotel posneti film o neki revoluciji — in ni dobil producenta. Ko so njegov film **Obtoženi ste, Oscar Wilde** imenovali »tenkočutnega«, »nežnega«, »lepega« — se je smejal. Svoje novo delo »Mali, žalostni svet Sammyja Leeja« je postavil v svet londonskih zvodnikov, prostitutk in postopačev. Nadaljeval pa bi rad s filmom o »Oliverju Cromwellu... Ken Hughes pa je tudi pronicljiv opazovavec in duhovit, oster pripovedovavec. Zato posredujemo nekaj njegovih misli o lastnem delu, o filmski industriji in o odnosih med Vzhodom in Zahodom.

Družina norcev

Človek se nikoli ne zaveda svoje globine, kadar piše scenarij. Treba je kritika, da odkrije globino — in ta je včasih presenečenje. Zato gledam na kritike z določeno mero cinizma. Ko te kritizirajo, si misliš: »No, sicer pa je to le družina norcev« — in ko te hvalijo, spet misliš tako, zakaj na tisto, kar oni hvalijo, ti sploh mislil nisi...

Mogoče sem malo oster in malo posplošujem. Toda jaz v veliki meri delam nagonsko, na podlagi nekega nenapisane, neopredeljivega spoznaja med režiserjem in igralcem... Če bi slišali Petra Fincha in mene, kako sva razpravljala o nekaterih bolj kočljivih prizorih v filmu **»Obtoženi ste, Oscar Wilde«** (on je konec avstralskega razbojnika, jaz pa konec londonskega lopova), bi vas popadel smeh. — »Glej, Finchie, s fantom spiš, ker ti je všeč,

toda ne bodi preveč strasten, zakaj njegov oče te opazuje in bo zahteval odškodnino!« In iz tega je nastalo, kar so kritiki imenovali (citiram): »velike«, »lepe«, »tenkočutne«, »nežne« film. Saj morajo misliti, da sva midva prismuknjena intelektualca z dolgimi lasmi!

Pri »Wildu« ni bilo časa za izbrana modrovanja. Čas pomeni denar. Kjer bi rabil pol ure, da bi na Freudovi ravni razložil, kakšne naj bodo Fincheve reakcije v določenih scenah, ... sem opravil mnogo prej, če sem mu stvar na hitro roko orisal v ljudski avstralsčini... Seveda resnica ni povsem taka. To je pač najin način dela.

Poljub smrti

Napisal sem dva romana, toda tega se ne bom lotil nikoli več. To je zelo težko delo. Vse, kar napišem o resničnem življenju

Popularni Italijanski igravec Renato Salvatori in francoska igravka Anouk Aimée, ki jo bomo kmalu videli v filmu »Lola«, sta nastopila v novem filmu Christiana Marquanda »Velike poti«

— o politiki, na primer — kot da je poljub smrti, tako se vsi boje. Pred šestimi ali sedmimi leti sem napisal knjigo, v kateri je bilo napisano: »Varujte se, Nemčija postaja drugo leglo nacizma«. Vse to se je zgodilo, toda nihče ni hotel vedeti tega. Filmski producenti so se skrili pod posteljo, ko so me videli prihajati. Tako sem šel in napisal knjigo »Možje iz Moskve«, ki je pripovedovala, kako je britanska policija sodelovala s sovjetsko, ko je Bulganin obiskal Britanijo. »Pa vi se šalite! Saj vendar ne mislite, da bomo to filmali...« Isti ljudje so se skrili pod iste postelje. Neustrašovan sem šel v Moskvo in se vrnil z neomejenim pooblastilom, da posnamem film **»Deset dni, ki so pretresli svet«**, zgodbo ruske revolucije. Napotil sem se k vsem producentom, misleč, da bo čez dve leti angleški film moj. Ko sem prispel, so bili že pod posteljo...

V angleški filmski industriji so pravila, ki točno določajo teme, ki so tabu. Vse teme pa so tabu samo, dokler nekdo ne napravi iz njih uspelega filma. Politika je v veliki meri tabu — in vse, kar bi lahko imelo za posledico boljše razumevanje med

Vzhodom in Zahodom. V tej industriji moraš biti močan, da izsiliš svojim idejam pot na platno.

Neki zelo velik človek ameriškega filma mi je dejal: »Ruska revolucija je bila pravična revolucija in bi morala priti že mnogo prej; toda kakorkoli bi iz nje napravil film, bi bil videti kot sovjetska propaganda.« Zato sem se odločil, da posnamem film o naši mali »revoluciji« — **»Oliver Cromwell«**. Napisal sem scenarij, producent pa bo verjetno Irving Allen. Veliki problem je denar — 1 milijon 500 tisoč funtov. S tem denarjem bi zgradili deset bolnišnic... Včasih čutim veliko krivdo zaradi kupov denarja, ki ga porabimo. V »Oliverju Cromwellu« vsakokrat, ko obrneš stran, zdrvi štiri tisoč konj... Cromwell je bučen, prostaški, neizobražen kmet... Peter Finch!

Napredek — nezanimiv

Zgodba se začne z začetkom državljanske vojne in obsega nato samo vojno in naslednje obdobje, v katerem je Cromwell uvedel neko obliko demokracije. Lahko že slišim očitke, da je

s filmskega stališča drugi del nezanimiv. Vse kar je napredno, imajo za nezanimivo — iz tega se ne delajo dobri filmi, ampak slabi časopisi... Bitke — lepo, obglavljenje kralja — čudovito. Toda kako je mogoče narediti film, v katerem zadnjih dvajset minut zidajo šole?

Kot dober obrtnik, kot rahlo podkupljen dekadentni filmar — sem moral priznati, da je ves ta napredni del filma nezanimiv, na smrt dolgočasen — in v veliki meri je odpadel iz scenarija...

Zelo rad bi posnel kak film v Moskvi. Tam sem bil že dvakrat, a če to komu povem, mi ne verjame. V Moskvi sem se zabaval bolj kot v kateremkoli drugem evropskem mestu — ne zato, ker so komunisti, ampak zato, ker so Rusi, ti pa se siviš ljudje... Rusi poslušajo v svojih filmih vse bolj odkriti. V filmu »Žerjavi letijo« so priznali, da so imeli med vojno črnoborzižance in da so se ljudje v zakloniščih tudi napili. Svoje čase niso priznali ničesar... Postajajo bolj liberalni, mi pa postajamo naprednejši. Morda se bomo nekoč le srečali nekje na sredini.

Peter Finch, ki je odigral glavno vlogo že v filmu »Obtoženi ste, Oscar Wilde« režiserja Kena Hughesa, bo nastopil tudi v naslovni vlogi njegovega filma »Oliver Cromwell«

»KUTUZOV« sovjetskega režiserja V. Petrova je zgodovinski film o ruski zmagi nad Napoleonovo armado leta 1812 in o njenem glavnem akterju — feldmaršalu Kutuzovu. Jedro filma tvorita znamenita borodinska bitka in Napoleonov umik iz Moskve. V filmu igrajo A. Dikij, N. Ohlopkov in S. Mežinskij.

»PRI ČRNEM KONJICKU« je novo nadaljevanje v seriji nemških operet, ki jih gledamo zadnji mesec letošnje kulturne sezone. Glavno vlogo v tem filmu Fritza Antela igra Karin Dor, razen nje pa pojeta Peter Kraus in Robertino.

Rapido in ogled hiše — Razlogi prehoda od C-dura
o cis — Nenadni sklep dame v milanski kavarni
Biffi — Razlaga Giorgionejevega »Viharja« —
Sveitoba premetenih ljudi — Montecatinijeva sirena

PETEK

Franziska, pozni popoldan

Na peronu Stazion centrale je bilo suho, suho pod temno gmoto stekla, dima in betona, toda z rapido za Benetke je curljala vlaga, najbrž so ga šele pred nekaj minutami z dežja pripeljali v lopo, iz sivine deževnega popoldneva: Odhod ob 15,54, torej pet minut časa; v vagonu je bilo še hladno, tako da je Franziska položila na sedež le rokavice in spet izstopila, da bi ne prežehala, toda zdaj jo je zeblo v januarskem vetru, ki je pihal skozi lopo. Morda sem noseča, zeblo jo je, čeprav je nosila plašč iz kamelje dlake, rjavo rdečo torbico je dala pod pazduho in roke v župe. Cigareta — ko vlak potegne, si bom najprej prižgala cigareto. Videla je, kako je vlaga na stranicah vagona, pri katerem je stala v dimu postajne lopo izparevala v otočke, se umazano kondenzirala in nenadoma dobila rumen nadih, ko so na peronih prižgali svetilke. Če bi se zdaj prikazal Herbert, pritekkel za menoj bi morda pustila rokavice v vagonu in odšla z njim. Če bi prišel zdaj, bi to pomenilo, da morda v poslednjem trenutku lahko najdeva modus. Kako strahopetna sem včasih, Milanski Stazione centrale je bil mračen kraj, posebno v dežju, in poznem januarskem popoldnevu, vhod so predstavljal velikanški porozni slopi, Franziska je izstopila iz tramvaja in naglo stekla v postajno poslopje; v predverje so vozili taksiji, se zaustavljali in spet zdrseli dalje; navzgor so vodile tekoče stopnice, ob tem času še ne prenapolnjene, nepremično vzpenjanje. Franziska je stala za suho in nizko staro žensko, ki je v štirih težkih torbah, oguljenih, zakrpanih torbah, nosila zavite ih steklenice; sokolica, ki pita kljune, uboga, stara, podhranjen in s prežečim pogledom zgoraj je takoj izginila v množici, deroči iz vlaka, ki je pravkar pripeljal. Franziska je stopila k okencu in vprašala, kdaj odpelje naslednji vlak.

»Kam?»

»Kamorkoli.«

Uradnik jo je za trenutek gledal, se potem obrnil k uri in dejal: »Rapido za Benetke. Štiri minute pred peto uro.«

Benetke. Čemu Benetke? Kaj naj počnem v Benetkah? Toda to je kot pri ruleti, stavila sem na ničlo in dobila barvo. Kamorkoli pomeni ničlo. Dobila sem Benetke. Najbrž ni bilo kraja, ki bi se imenoval ničla.

»Prav, dajte mi Benetke!«

»Povratno vozovnico?»

»Ne, navadno.«

Pogledala je na zapestno uro. Trinajst pred peto, Benetke so bile dobre kot vsak drug kraj, kot vsi kraji, kjer me Herbert ne bi nikdar čakal. Herbert bo kvečjemu menil, da sem se odpeljala v Nemčijo in ga bom doma čakala.

»Štiri tisoč šeststo.« je dejal uradnik in porinil prednjo vozovnico.

Franziska mu je ponudila pettisočlirski bankovec. Predrago je, potovanje v Benetke je predrago. Vrniti ji je drobiž in rekel: »Dodatek morate kupiti v vlakcu.«

Prestrašila se je. Za trenutek je razmišljala, ali naj vrne vozovnico. Izberem, lahko kaj bližje, na primer Turin, in se odpeljem z navadnim vlakom. Vendar je spravila vozovnico in moški jo je medtem ogledoval. »Sedmi tir.« je dejal ljubezljivo in s tihim občudovanjem. Tuljka, Kamorkoli. Prismojene so ali vlačuge — ali pa oboje. Tuljka, ki se želi kamorkoli peljati in ima dovolj denarja za rapido do Benetk. Certino moje mesečne plače. Prismojena vlačuga. Kako ji prhutajo lasje. Rdečelaska. Italijanka nikdar ne bi pustila, da bi ji lasje takole prhutali. Zrl je za njo.

Nenadna svetloba je sivi večer, lebdeč pred postajno lopo, spremenila v somrak, ki pa še ni bil noč. Zvočniki so razglašali, da prihaja »direttissimo« iz Rima. Brž ko je Franziska stopila v vagon, se je premaknil tudi rapido, nežno in neustavljivo, ko da ga je napelo neznansko pero, pero, ki ga je zares nekaj minut zatem kakor izstrelek sprožilo po tirih.

Nagla vožnja je čudovita. Joachimov porsche sem večkrat pognala na stoseedemdeset, kadar sva se zvečer peljala v gledališče, po avtomobilski cesti med Dortmundom in Düsseldorfom.

Prve trenutke, ko je rapido razpredal hitrost, je nepremično sedela na svojem prostoru, zagrnjena v brzino jeklene puščice, ki je neslišno in mehko kakor svila rezala temo. Če bi imela otroke, ne bi vozila tako naglo, je dejal Joachim vselej, kadar sem pognala. Pač, sem odgovorila, prav tako naglo. Vrh tega jih nimam. Saj mi jih ne napravite. Saj ste vendar tako previdni. Prav tedaj, ko ji je Joachimov besni obraz splahnel iz spomina, je prišel sprednik. Pogledal je vozovnico in dejal: »Differenza classe e supplemento rapido.«

Medtem ko je pisal dodatno vozovnico, je zaskrbljeno čakala, kakšno cenó bo povedal.

»Dva tisoč petsto.« je rekel in ji ponudil vozovnico.

Iz torbice je vzela enega izmed obeh deset-tisočlirskih bankovcev. Imel je drobiž. Odsel je in Franziska se je naslonila z zaprtimi očmi. Imela sem petindvajset tisoč in nekaj srebrnikov. Malo, prav malo, toda za deset dni bi zadoščalo. Sedem tisočakov je proč. Še osemnajst tisočakov imam in nekaj kovancev. Blaznost, da sem stopila v ta vlak. Ni bilo dosledno — ta rapido, ki ima le vagone prvega razreda, je slepilo, v oblazinjeni, ogrevani in lepo osvetljeni hitrosti je utvara, da bi lahko to, kar sem storila, obdala z eleganco in razkošjem. Sedeti bi morala na lesenih klopi, stisnjena med tremi ljudmi. Ob misli se je zgrozila, odprla oči, se nenadoma zavedela želje, da bi kadila, in si prižgala cigareto. Dva tisoč štiristo lir bi

Alfred Andersch

Rdečelaska

vključil dve noči v cenemem hotelu, torej trije dnevi odloga. Ljubi bog, kakšna neumnost! Za prvi korak je bil napačen. Mar gre za slabo znamenje?

Naklonjena je bila tej misli in sklenila je, da bo od trenutka, ko prispe v Benetke, strogo računala, ne bo več kadila, preštela je cigarete, zavojček capstansa, ki jih je nosila s seboj, bilo jih je še dvanaest. Zadoščale bodo do jutrišnjega večera, če se bom obvladala. Potem je samozavestno prebrala nekaj naslovov v večerni izdaji »Corriere«, ki ga je razgrnil predse moški, sedeč v odprtem predelku zraven njenega. Ancora nessuna decisione nella vertenza Callas-Opera. Mosca alla conquista dei mercati stranieri, tre progetti per salvare il campanile di Pisa, l'abito da sposa della Mansfield (s sliko), vse skupaj je njim zanimalo. Ničesar nimam, da bi brala. Knjiga, ki sem jo pravkar začela, je bila neverjetno dobra. William Faulkner, Wild Pabun. Zelo inteligentno, zelo divje, ne to ne zadoščalo: blazna knjiga, pest, ki v besnilu preti usodi, vendar je jasno, da se bo spustila, da bo omahnila, vendar ostala pest, da bo mirno, toda napeto visela ob zapestju, premasana, vendar budna. Pravzaprav je neznosno, da knjige zdaj ne morem prebrati do konca, vendar leži v hotelski sobi v Milanu. Herbert je ni maral. Zdelo se mu je neprijetna. Vendar pa tudi ne zna dovolj angleščine, da bi lahko razumel

Faulknerja. Ameriška književnost mu ne pomeni dosti. Zdi se mu, da jo preceňujejo. Rad bere »lepe« knjige, olčkani izobraženci, ki nikdar in v nobenih okoliščinah ne izpustijo robate besede, mislim, da skriva že vedno bere Rilkeja, pa se boji, da bi se osramotil, če bi to odkrito priznal. Najbolj se boji Dostojevskega, Beckettta in neorealističnih filmov; »Il Grido« se mu je, kajpada, zdel mučen, ta estet; pustila sem ga na cesti, ko sva v Milanu prišla iz kina in je to dejal; ni mu bilo treba iti z menoj; dejala sem mu, naj si to prihrani, vendar je bil radoveden in je hotel videti isto kakor jaz.

Franziska je opazila, da jo je gospod s »Corrierom« večkrat premeril od strani, starejši italijanski trgovec. Dobrega videza, malce debel, vendar čil, s samoljubjem, spriču katerega bo do kraja življenja veljal za samozavešnega hladnega gospoda; pri nas v Nemčiji so starejši trgovci le samozavestni in hladni, vendar ne nečimrni, ker niso videli zdravi; za njihovo samozavešnostjo se skriva le spolna nezmožnost, mikroza in nevroze, zato tudi toliko delajo, toda tila tukaj so nečimrni in spolno krepki, delajo le pol toliko kot naši, vendar skipejajo odlične kupčije. Njegov pogled jo je vznemirjal. Najbrž imam strašne lase, že tako je morala na stranišče, odkar je prežehala na peronu v Milanu, vzela je torbico in vstala. Moški je samozavestno bral neko vest iz Novare, zanimivo, ženska bre zprtijage, to je prav čudno, toda te tujke so prismojene, morda ima stanovanje v Milanu in ljubimca v Benetkah ali obratno; rdečelaska so baje hujše kot druge, vsekakor pa je zelo nenavadno, ženska, ki potuje brez prtijage; ko bi bil pri policiji, vsaj majhno torbo za spalne srajce bi morala nositi, toda morda spi brez spalne srajce, ne bi imel ženske, ki spi naga, nič ni lepše kot čedno italijansko dekletce v spalnici srajci. Franziska je sovražila stranišča po vlakih, toda kabinet v rapidu je bil naravnost klinično čist; premagala je občutek gnusobe. Zatem se je počesala pred zrcalom in si skrbno namazala ustnice. Potem ko se je vrnila, je gledala skozi okno, na jugozahodnem obzorju je bilo še svetlo, poslednji sij, pod njim se je temnila ravnica, prenehalo je deževati, vendar je bilo brzkone hladno, kajti Franziska je morala tu in tam z rokavicami obrisati šipo, ki se je vedno znova orosila. Morda sem noseča. Vlak je vozil počasneje, prikazale so se hiše, tovarne, blesteče razsvetljene, povsem nove tovarne, Franziska je, ne da bi dvignila pogled, slišala, kako je moški, ki je bral »Corriere«, vstal, si oblekel plašč, vzel kovček s prtijaznika: Torej Verona, edino postajališče rapida med Milanom in Benetkami; lahko bi izstopila in bila jutri zjutraj v Münchnu, zvečer pa v Dortmundu, z borimi osemnajst tisoč lirami v torbici se bom pravzaprav morala vdati; le kaj bo z menoj?, kako lahko bi bilo ostati pri Herbertu. Prekleta bi bila, toda nič ni laže urediti, kot biti preklet, dogovor, sklenjen mimo grede, priloznostno — kako je dejal Herbert? — ob obratni nezgodi. Vzdrhtela je, vlak je obstal; ni obrnila glave, da bi videla, kako izstopa moški, ki je bral »Corriere«, in vstopajo drugi, še vedno je zrla skozi okno. Kmalu po Veroni je vlak obstal za dve, tri minute, onkraj tračnice je stala hiša. Nekoč je bila morda belo opleskana, zdaj so viselo na njej umazane krpe ometa, okna v prvem nadstropju so bila zabita s sivimi lesenimi oknicami. Morda je stanovanje v prvem nadstropju prazno? Oknice v prizemlju so bile odprte, toda vsa okna so bila temna, okrog hiše je bila ploskev peska in zemlje, drogovi za perilo, tam je viselo nekaj srajc in brisač, mimo hiše je peljala cesta, nekakšna stranska pot, nikjer avtomobila, slabotno se je lesketala v poslednji svetlobi vodenega ravninskega neba, tudi tračnice so bile razpeljane mimo hiše kot plesnobno svetilkajoče se niti, tračnice, ki so vodile iz Verone mimo nerazsvetljene hiše. Znotraj so najbrže ljudje, le luči ne prilego. Hiša je bila kocka, kocka neutrušenosti in razpada in skrivnega življenja, življenja v temi, z okroglimi srečniki na skoraj ravnih strehi, poškodovani dimniki, s katerih je padal omet po okroglih coppijih, vlažni madeži so prekrivali gole opčnate stene in sive krpe ometa.

* Posebna vrsta opcke (op. prev.)

Pridite, vabimo vas

Pravijo, da je vsa Gorenjska en sam naravni park. Sama tega še ne morem trditi, ker sem premlada, da bi vso spoznala, vendar verjamem pripovedovanju drugih. Kdo ne pozna svetovno znane Bleda in Planice ter drugih turističnih središč, ki privabljajo vedno več gostov.

Med bolj ali manj znane turistične kraje spada tudi Preddvor, moj rojstni kraj. Iz Kranja vodi k nam asfaltirana cesta. Vije se skozi prijetne vasice. Veriga gora — Storžič, Zaplata in Grintavec se dvigajo do oblakov. Pod njimi leži Preddvor, mala vasica z lepim umetnim jezercem. Strmi vrhovi in vitka drevesa odsevajo na mirni gladini.

Ob vznožju Potoške gore stoji grad Turn, dom Josipine Turnograjske. Toda to ni edini grad v preddvorski okolici. Na Srednji Beli je dom Matije Valjavca, pesnika in jezikoslovca.

Na prijetnih sprehodih si boste ogledali srednjeveške freske v cerkvah Sv. Jakoba,

v Mavčah, na Bregu in v Tupaličah.

Razgled s Storžiča in Zaplate bo za nas doživetje. Ali poznate junijsko floro na Kališču? Preproge encijana, sleča in drobnih gorskih trav?

Pridite ljubitelji narave in samotnih planin!

Branka Guček, učenka
7. razreda, Preddvor

Pika

Gotovo boste vprašali, kdo je Pika. To je naš kuža, moja najljubša žival. Pravzaprav: to je bil naš kuža. Na smrčku je imel belo piko, oblikovano v majhen smrček. Ušesa je imel velika, nanje je bil ponosen, zato jih je vedno držal pokonci. Bil je zelo prijazen. Svojo kočico je imel na vrtu, zvedavo je gledal iz nje in lajal, če se je kak človek pogovarjal na cesti. Kadar sem prišla iz šole, mi je vedno mahal s tačko in ni odnehal, dokler nisem prišla k njemu. Najbolj je bil

Prejšnji teden so v dvorani škofjeloške Svobode prvič nastopili otroci iz varstveno vzgojne ustanove v Skofji Loki in otroci iz DIDA na Trati. Pokazali so v kulturnem programu, da znajo lepo zapeti, zaplesati in drugo. Njihovi starši, ki so si prireditve ogledali, so bili zadovoljni nad vsem, kar so videli.

vesel, kadar ga je očka odvezal. Nekega dne pa Pike ni bilo več doma, ko sem se vrnila iz šole. Očka jo je prodal.

Bila sem žalostna.

Slava Arnež, 6. razred
Iz literarnega lista
»Matijev rod«

Otroška leta

Tiho so se zgodnja otroška leta umaknila v senco rahle pozabe. Tiho so odšle otroške sanje. Postavile so se z zadnjimi igračkami, a vendar se spominjam še majhnega črnega fantka, ki mi ga je kupila mama.

Rada sem se igrala z njim in mnogo mi je takrat pomenil: brezskrbnost, veselje do lepih reči.

Ko sem se komaj deloma zavedala, da živim, že mi je bilo lepo. Mati me je sicer trdo, vendar dobro vzgajala. Vendar me je naučila, kakšna moram biti. Dosti časa mi je pustila za zabavo. Z otroki sem se igrala po travnikih, največ jeseni, ko smo pasli krave. Zdi se mi, da je to zame še danes najlepši čas v vsem letu. Poletni smo se z drugimi otroci kopalji v majhni vodi blizu naše vasi. Nabirali smo potočne školjke in lovili rake. Spravljali smo jih v pločevinaste škatlice in ogledovali. Tudi to je bil svet zase. In bela zima, kako je tudi ta lepa, za nas — otroke.

Tako tečejo leta. Iz majhnih otrok rastemo v velike, iz majhnih skrbi se rodijo velike.

Odraščamo. Ostanemo pa spomini na lepe otroške dni — polni sonca in luči.

Zvonka Zlebir,
učenka 8. razreda osnovne šole Cerklje

Dogodivščine malega Lučka

Na večja njiva blizu vasi je posejana z žitom. Veter upogiba rumeno klasje. Počasi se spušča nad pokrajino noč. Veter pojenja. Mesec plava na temnem nebu. Žito se zamaje. V njem hlača mali

Luček. Sam je. Mati ga je napodila in z njim tudi njegovega brata. Zanj se je začelo novo življenje. Jedel ni še prav nič. Strah ga je. V bližnjem gozdu zaskovika sova. Slišal jo je že, toda sedaj

se mu je zdelo tako strašno, da ga je kar streslo. Toda to še ni bilo vse. Ko se je zdanilo, je zaslišal nenavaden glas. Kaj pa je to? Postavil se je na zadnje nožice in pogledal navzgor. Zgledal je čudnega ptiča. Takega ni videl še nikoli. In nenadoma se je ta ptica spustila na zemljo. Ko se je zopet dvignila iz žita, je v krempljih nekaj držala. Hrček je pogledal. Da! V ptič-

jih krempljih je bil njegov bratec. Tedaj se je spomnil materinega pripovedovanja o tem zlobnem ptiču. Bil je skobec.

»Sedaj je pa res že čas, da si naredim domek,« si je mislil.

Delo mu je šlo še kar od rok. Ka si je izkopal raz, se je najedel in skrnil.

Igor Meden, učenec
5. razr. šole »Simona Jenka«, Kranj

**mlada
rast**

luček. Sam je. Mati ga je napodila in z njim tudi njegovega brata. Zanj se je začelo novo življenje. Jedel ni še prav nič. Strah ga je. V bližnjem gozdu zaskovika sova. Slišal jo je že, toda sedaj

Klub OZN

Tudi pri nas deluje klub OZN. Zanimanje zanj je veliko, zato ker dobro deluje. Na sestankih kluba se pogovarjamo o dogodkih doma in v svetu. Za vsak sestanek pripravi nekdo referat o državi, ki je takrat v središču svetovnega dogajanja. Ko je bil v Ljubljani sestanek klubov, sva dva zastopala našo šolo. Tam so vsi klubi poročali o vojem delu. Delo našega kluba je bilo pohvaljeno.

Klub OZN je na naši šoli že mlad in se še ni do kraja ozvil. Vanj so vključeni učenci 7. in 8. razreda. V prihodnje bomo poizkusili uvesti v delo tudi učence iz 6. razreda.

Iz osnovne šole
»Preddvor«

Tekmovanje na skirojih je med pionirji vedno napeto in razburljivo

Tri za smeh

Konec poletja

Matjaž, kako so te pa sprejeli doma, ko so videli tvoje polletne ocene?

Takoj se je sestal domači svet (oče, mama in starejša brata) in so proti meni začeli z ekonomskimi sankcijami.

Mirkovo opravičilo

Mirko včeraj ni bil v šoli in se je naslednji dan opravičil, da ga je bolel zob.

— Ali te še boli? — ga vpraša učitelj.

— Ne vem, ker je zob izdrl zobozdravnik in ga obdržal tam — reče Mirko.

Groznja

Mama je s sinčkom odšla na sprehod. Sinček se ustavi pred veliko slaščičarsko izložbo in gleda razstavljenčokolado. Mami se mudi zato ga priganja, stuko pa se odreže:

»Mama, če mi ne kupiš čokolade, te bom vso pot imenoval 'babica'«

Križanka št. 22

Brez besed

1	2	3	4	5	6
7					8
9				10	
11					
12		13			
	14				
15					

Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično.

1., 1. vrsta skladbe, 7., 2. negativno nabit delec molekule, 8., 3. grška boginja zmage, 9., 14. kemijski simbol za stroncij, 10., 4. stranišče, 12., 5. začetnici izumitelja dinamita, 13., 11. tovarna športnega orodja na Gorenjskem, 14., 9. ime gledališkega igralca Severja, 15., 6. cvetna mačica.

Uradno potovanje

— Ja, prav sedaj pripravljam stvari za uradno potovanje!

Pri zdravniku

— Prišel sem, da me pregledate!

Domača anekdota

Po prvi seji občinske skupščine ondan, sta v bifeju dva odbornika naročila pivo.

»Malo« je dejal prvi.

»Meni pa kar veliko. V primerjavi s 35 milijardami, ki smo jih zglasovali za rekonstrukcijo železarne pa res ne pomeni nič trideset dinarjev.«

Priprava za zakon

— Na žalost, dragi, mama pravi, da sem še premlada za zakon!

Namesto budilke

— Zbudite me prosim okoli šestih zjutraj!

HOROSKOP

velja od 8. do 15. junija

OVEN (21. 3. — 20. 4.) S človekom o katerem pravijo, da je »težak« preživiš čudovite trenutke. Val brezskrbne zaljubljenosti bo pustil posledice v denarnici. Navidezno razočaranje bo koristilo.

BIK (21. 4. — 20. 5.) Preveč verjameš domišljiji, zato bodo srčne motnje močnejše kot sicer. Malce več odločnosti in poguma ne bo škodilo, zakaj oseba po kateri hrepeniš to pričakuje kljub neprijetnim okoliščinam.

DVOJKA (21. 5. — 20. 6.) Negotovost in nestrpnost zaradi nekaterih srečanj. Ne jemlji vsega preresno, zakaj vse se kmalu pokaže v prijetni luči. Zamerljivost ni na mestu. Neke besede te raznežijo in razžeze, neko dejanje pa gane.

RAK (21. 6. — 22. 7.) Ne zanemari poslovnih načrtov, za uresničitev letih bo potrebna obilica samopremagovanja. Petek bo bolj ugoden, kakor sobota kar zadeva čustveno področje.

LEV (23. 7. — 22. 8.) Položaj je sicer še nekoliko napet, vendar pa je mnogo odvisno od tvojega ravnanja. Možna je ljubosumnost, ki bo rahlo utemeljena. Neke presenečenja iz tujine. Zdravje ne bo najboljše kar zadeva prebavila.

DEVICA (23. 8. — 22. 9.) Pred teboj bo pomembna odločitev, zato je naglica škodljiva. Ne kritiziraj in ne hlini hladnosti niti ljubezni, zakaj okolica je zelo občutljiva. Majhna žrtev, da se ohrani soglasje ne bo odveč.

TEHTNICA (23. 9. — 22. 10.) Uspeh, vendar ne bo popoln. Se se bo treba potruditi da se ti bodočnost ne izmuzne z rok. Zaželi si neznosti, ki so jo bo treba priboriti. Ugodna dneva torek in četrtek.

SPORPIJON (23. 10. — 22. 11.) Znebiš se srčnega bremena, dolgovi pa še ne. Ob prijetnem srečanju se ti vrne samozavest. Majska avantura je zapustila na duši topel pečat.

STRELEC (23. 11. — 22. 12.) Nekaterim ljudem ne bo všeč tvoja ljubezen. Z uspehom izpelješ postransko ljubezen, ki te sili v smeh. V torek sliši neverjetne stvari, v petek pa koristno koketiraš.

KOZOROG (23. 12. — 20. 1.) Krepko občutiš na lastni koži in razblini se sleherni dvom o učinkovitosti matriarhata. Precej ti pomaga družba prijateljev, vendar jim ne pokaži prehitro zob.

VODNAR (21. 1. — 19. 2.) Med potovanjem se vname hipna ljubezen, ki je zlepa ne pozabiš. Požarejena resnost ne bo vsem po godu. Hitro izrečene besede popravljaj do četrtekovega večera. V torek previdnost na cesti.

RIBI (20. 2. — 20. 3.) Na poslovnem in znanstvenem področju požanješ kar tri uspehe. Simpatije pri ženskah naraščajo in ne škodujejo več. Po sredi novo delo in tri varno skrite zabave.

Miencher de Witt — se govori po Nizozemski — je rojen za velike trgovske posle, a mu je usojeno, da je navaden trgovski potnik. Trgoval je že z vsem, kar je bilo ljudem potrebno. Kdor ne ve, pa tudi tisti, ki ve, kaj mu manjka do popolne sreče in čimbolj udobnega življenja, ta bo prav gotovo postal odjemavec Mienchera de Witt.

Poleti trguje — ali če hočete — daje svoj »doprinos dobrobitu« člo-

veste, predsednik vsako leto kupi zbornik. Na žalost ni nikogar v hiši, ali bi hoteli plačati za njega? Tri guldne in 50.

Sosed je rad privolil v to in Miencher de Witt je zadovoljen odšel naprej.

Na cesti je srečal predsednikovo ženo.

— Miencher de Witt — mu ta zakliče — dobro je, da sem vas srečala. Nikogar ni doma, pa bom kar tu vzela zbornik.

tretji zbornik in zadovoljen z dobro kupčijo odšel nazaj v mesto.

S tem bi bilo že vse povedano in tudi konec zgodbe, da se takoj za Miencherom de Wittom ni vrnil v mesto tudi predsednik občine. Miencher de Witt se je hotel zaustaviti v neki restavraciji. Ko pa je tam zagledal predsednika, se je hitro obrnil in pobitel proti izhodu. Toda predsednik ga je že opazil in poklical natakarija:

— Recite, prosim vas, tistemu gospodu — pri tem je pokazal na Mienchera de Witt — naj pride k meni.

Natakarij je na ulici došel Mienchera de Witt in mu sporočil predsednikovo željo.

— Pa veste — odgovori na to Miencher de Witt — gospod predsednik redno kupuje pri meni zabavni zbornik. Tokrat nisem imel dovolj izvodov pa sem ga nameraval izpustiti. Ker nimam časa, ga pozdravite v mojem imenu in — ker me je že videl — dajte mu ta zbornik, a meni 3 guldne in 50.

Natakarij mu je plačal, odnesel predsedniku četrti zbornik in pobitel v kuhinjo.

— Tako glasno — je pozneje pripovedoval kuharju — tako glasno kot gospod mestni oče v naši restavraciji se noben gost ni preklinjal.

Herbert de Wrees

ZABAVNI ZBORNIK

veštva, a pozimi počiva po napor-nem delu. Samo v januarju mora izpolniti še eno poslanstvo: razpečati zabavni zbornik.

Mienchera de Witt vsakdo pozna in mnogi berejo njegov zabavni zbornik. On ve, kdo ga kupuje, a odjemavci, kdaj navadno prihaja. Preteklo leto pa se je dogodilo, da pri predsedniku občine ni bilo nikogar doma. Pozvonil je pri so-sedib:

Miencher de Witt ji izroči zbornik, zaračuna 3 guldne in 50, se zahvali in nadaljuje pot.

Pred železniško postajo pa, koga srečal Samega predsednika občine.

— Kakšna sreča, da sem vas srečal. Pravkar sem se oglasil pri vas, pa nisem nikogar našel.

Predsednik občine se je zares razveselil: dolgi zimski večeri bi bili brez zbornika zares neozdržni!

Miencher de Witt mu je izročil